

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
Історичний факультет
Кафедра історії України**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
проф. Тетяна КУЗНЕЦЬ
«09» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК. 02 ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма: Психологія

Робоча програма з навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів вищої освіти спеціальностей 053 Психологія, 231 Соціальна робота, 232 Соціальне забезпечення

Розробник: *Ольга СКВС – доцент кафедри історії України.*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії України

Протокол № 1 від «09» серпня 2022 року

Завідувач кафедри
історії України

проф. Тетяна КУЗНЕЦЬ

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії історичного факультету

Протокол № 1 від «09» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії
факультету соціальної та психологічної освіти

доц. Галина БОНДАРЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____)	«__» 20__ р., протокол №__
(підпис)	(ПП)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____)	«__» 20__ р., протокол №__
(підпис)	(ПП)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____)	«__» 20__ р., протокол №__
(підпис)	(ПП)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____)	«__» 20__ р., протокол №__
(підпис)	(ПП)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	Українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС/годинах	4/120	4/120
Курс	I	I
Семестр	1-й	1-й
Кількість змістових модулів із розподілом	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:		
Аудиторні:		
Лекційні	30	6
Семінарські/практичні	30	8
Лабораторні		
Самостійна робота	60	106
Індивідуальні заняття		
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Стислий системний виклад історії українських земель від найдавніших часів до сучасності, спрямований на ознайомлення з найважливішими закономірностями та подіями вітчизняної історії в широкому контексті історії слов'янських народів, європейської й світової цивілізації.

Завдання: говорити студентам не лише про «сухі» факти минулого, а й про вплив цих подій на наше сьогодення; формувати історичну свідомість народу, в якій органічно поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток, закріплених в обрядах, традиціях, художніх образах та теоріях, що дає змогу людству узагальнити історичний досвід.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **компетентності:**

ЗК 3. Здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології під час навчальної діяльності та практичної підготовки, в тому числі для організації дистанційної роботи та навчання.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, прагнути до розвитку та саморозвитку.

ЗК 6. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ФК 2. Здатність до розуміння природи психічних явищ, поведінки, діяльності та вчинків.

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення навчально-професійних завдань.

ПРН 4. Брати активну участь у громадсько-політичному житті, мати громадянську позицію, високу історико-політичну культуру та застосовувати дані історичної науки для вирішення навчально-професійних завдань.

Навички **Soft skills** – комунікабельність, вміння виступати перед аудиторією, вміння приймати рішення, відповідальність, вміння формувати команду та працювати в ній, вміння вирішувати проблему, наполегливість, вміння критично мислити, здатність порозумітись, розвиток соціальних навиків та емоційного сприйняття, уміння аргументувати свою думку.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І. ДАВНЯ І НОВА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 1. Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій на території сучасної України. Формування держави у східних слов'ян (VI–X ст.)

Курс «Історія та культура України»: предмет і завдання. Методологія історії. Походження та основні етапи розвитку українського етносу. Джерела вивчення історії України. Вітчизняна та зарубіжна історіографія.

Найдавніше населення України. Палеоліт. Виникнення родового ладу. Мезоліт. Неоліт. Енеоліт. Трипільська культура. Розклад патріархально-родових відносин.

Перші держави на території України: Кіммерія, Скіфія, грецькі міста-держави, Сарматія. Гуни та готи.

Розселення стародавніх слов'ян. Розклад первіснообщинного ладу в слов'ян. Союзи племен та перші протодержави слов'ян в Україні. Заснування Києва. Розвиток феодальних відносин.

Передумови утворення феодальної держави на Русі. «Норманська теорія» походження Київської Русі.

Тема 2. Русь - Україна (X – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.

Соціально-економічний та політичний розвиток Київської Русі.

Походи на Візантію. Поширення християнства. Войовнича політика Святослава. Розквіт Київської держави за часів князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства на Русі. Боротьба Русі проти половців. Князування Володимира Мономаха.

Культура Київської Русі.

Причини феодальної роздробленості Русі. Феодальні усобиці. Особливості розвитку руських князівств в умовах роздробленості.

Зміцнення Галицького князівства. Галицько-Волинська держава часів Романа Мстиславича та Данила Романовича.

Боротьба Русі проти завойовників у XIII–XIV ст. та її значення.

Історичне значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

Тема 3. Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV – перша половина XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII століть)

Захоплення Литовським князівством Волині, Чернігово-Сіверщини, Поділля, Київщини та Переяславщини.

Литовсько-Руське князівство – феодальна поліетнічна держава з елементами федеративного устрою і певною автономією українських та білоруських земель. Кревська унія (1385) та її персональний характер. Островська угода (1392). Посилення влади литовських феодалів в Україні.

Загарбання Польщею Західного Поділля. Боротьба проти литовських і польських феодалів.

Соціально-економічні відносини. Литовські Статути. Магдебурзьке право. Антифеодальні рухи.

Культура України XIV – початку XVI ст.

Виникнення козацтва: територія, соціальний та національний склад, устрій.

Люблінська унія (1569) та її наслідки для українських земель. Національне гноблення. Церква в Україні. Брестська унія (1596) і боротьба православного духовенства з нею. Діяльність Петра Могили.

Козацтво у другій половині XVI – першій половині XVII ст. Запорозька Січ. Боротьба козаків з турками і татарами. Реєстрове козацтво. Політика П. Сагайдачного. Козацькі повстання першої половини XVII ст.

Культура України у XVI – першій половині XVII ст.

Тема 4. Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття.

Національно-визвольна революція: періодизація, причини, хід. Початок повстання під проводом Б. Хмельницького. Селянська війна 1648–1653 рр. Формування української державності в умовах війни. Зовнішня і внутрішня політика козацького уряду. Відновлення війни з Польщею. Смерть Б. Хмельницького.

Боротьба за владу. Ю. Хмельницький, І. Виговський, П. Тетеря, І. Брюховецький. Андрусівська угода. Боротьба за гетьманську булаву на Правобережжі. П. Дорошенко. І. Самойлович. Підсумки селянської війни і революції.

«Вічний мир» і закріплення поділу України. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережжя. Політика російського царизму щодо України та її культури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. НОВА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 5. Посилення феодально-кріпосницького і національного гніту в Україні в XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією

Гетьманування І. Мазепи. Українці у вигнанні. Пилип Орлик – гетьман в екзилі. Олешківська Січ.

Російська політика в Україні в першій половині XVIII ст. Гетьманування І. Скоропадського. Перша Малоросійська колегія. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. Посилення гетьманської влади у часи Д. Апостола. Правління гетьманського уряду. Друге відновлення гетьманства. К. Розумовський і спроби реформ у Гетьманщині. Ліквідація гетьманства і утвердження Другої Малоросійської колегії. Особливості розвитку Слобожанщини. Ліквідація Запорозької Січі: причини та наслідки.

Соціально-економічний розвиток Правобережжя. Полонізація. Гайдамаки. Антифеодальне визвольне повстання 1768 р. Західноукраїнські землі. Рух опришків.

Колонізація Південної України.

Поділи Речі Посполитої (1772, 1793, 1795) і доля українських земель.

Українська культура XVIII ст.

Тема 6. Україна в період кризи феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.

Українські землі в першій половині XIX ст., їх адміністративно-територіальний устрій. Посилення гніту царизму на Україні.

Розвиток капіталістичних відносин і посилення розкладу феодально-кріпосницької системи. Селянські рухи та виступи найманих робітників.

Дворянські революціонери в Україні. Польське повстання 1830–1831 рр. на українських землях. Кирило-Мефодіївське братство: програмні документи, діяльність, значення.

Соціально-економічний та політичний розвиток західноукраїнських земель. Суспільно-політичний рух. «Руська трійця». Активізація національного руху в 1848–1849 рр.

Політика російського самодержавства в галузі культури та освіти в Україні (перша половина XIX ст.). Феномен Т.Г. Шевченка в українській та світовій історії.

Тема 7. Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.

Кримська війна та її вплив на розвиток українських земель. Скасування кріпосного права. Селянський рух після реформи 1861 р. Еволюція капіталістичних відносин.

Земський рух. Народництво в Україні. Громади.

Польське повстання 1863 р. на Правобережній Україні. Посилення національно-культурного гноблення в Україні після 1863 р.: Валувський циркуляр (1863) та Емський указ (1876). Активізація національного руху. Київська громада. Діяльність М. Драгоманова. Часописи «Громада» і «Київська старина».

Робітничий рух в Україні. Поширення соціалістичних ідей і перші соціал-демократичні гуртки та групи.

Культура України в другій половині XIX ст.

МОДУЛЬ II. НОВІТНЯ І НОВІТНЯ СУЧАСНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 8. Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в період Першої світової війни та Лютневої революції

Соціально-економічний розвиток України на початку XX ст. Розшарування селянства і зростання робітничого класу. Селянські виступи. Робітничі страйки.

Розвиток студентського і земсько-ліберального руху. Національний рух. Утворення політичних партій.

Україна в роки російської революції 1905–1907 рр. Український національно-визвольний рух в роки революції. Створення «Просвіт» та українських клубів. Українська думська громада в Державних Думах Росії.

Політичне становище на українських землях після поразки революції. Наступ політичної реакції. Аграрна політика П.А. Столипіна та її наслідки.

Культура України на початку XX ст.

Причини і характер Першої світової війни. Головні військові дії на території України. Політичні партії і течії в умовах війни. «Спілка Визволення України». Головна Українська Рада. Українські січові стрільці.

Господарська розруха. Назрівання революційної кризи. Лютнева революція.

Тема 9. Українська революція (1917–1921 рр.)

Створення та діяльність Української Центральної Ради. Війна з радянською Росією. Брестська угода та її наслідки для України.

Німецько-австрійська окупація. Квітневий переворот 1918 р. Українська держава П. Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика.

Відродження УНР. Директорія та її політичний курс. Проголошення ЗУНР. Політичні перетворення на західноукраїнських землях. Українська Галицька Армія. Акт злуки УНР та ЗУНР.

Відновлення та падіння радянської влади в Україні в 1919 р. Політика «воєнного комунізму». Селянські повстанські рухи. Селянська армія Н. Махна.

Захоплення території України військами генерала А. Денікіна. Війська УНР та ЗУНР у боротьбі з денікінцями.

Боротьба за владу в Україні в 1920 р. Варшавська угода. Ризький мирний договір (1921). Підсумки і уроки української революції.

Тема 10. Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті роки XX ст. Західноукраїнські землі під владою іноземних держав

Світ після закінчення Першої світової війни. Успіхи зовнішньополітичної діяльності УСРР. Перехід від політики «воєнного комунізму» до нової економічної політики. Національно-державне будівництво. Входження України до СРСР. Голод 1921–1922 рр. Відбудова народного господарства на засадах НЕПу.

Українізація: передумови, суть та наслідки.

Перехід від НЕПу до адміністративно-командних методів керівництва економікою.

Причини, наслідки та національно-політичні аспекти голоду 1932–1933 років.

Економічний розвиток УРСР напередодні Другої світової війни. Репресії проти партійно-державних діячів та військових, їх вплив на суспільне життя республіки.

Західноукраїнські землі в 20–30-х роках. Соціально-економічне становище. Діяльність політичних партій. Створення та діяльність Української Військової Організації. Організація українських націоналістів напередодні Другої світової війни.

Крах Версальсько-Вашингтонської системи і загострення міжнародних відносин. Мюнхенська змова і справа Закарпатської України. Автономія Карпатської України. Українське питання в міжнародній політиці напередодні війни.

Культура й духовне життя українського народу в роки непу та в умовах тоталітарного режиму.

Тема 11. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 роки)

Західна Україна і геополітичні інтереси Німеччини та Радянського Союзу. Пакт Ріббентропа-Молотова. Радянська влада в Західній Україні.

Напад Німеччини на СРСР. Оборонні бої радянських військ в Україні. Оборона Києва, Одеси, Харкова. Бої на Донбасі та в Криму.

Проголошення ОУН Української держави у Львові та його наслідки.

Німецька окупація України: міфи і реалії «нового порядку». Економічні та політичні плани гітлерівського керівництва щодо майбутнього України.

Рух Опору. Створення та діяльність підпільних організацій і партизанських загонів. УПА: міфи і реалії.

Контрнаступ радянських військ. Початок визволення українських земель. Курська битва. Визволення Києва. Розгортання боїв на Правобережній Україні.

Визволення Західної України та Закарпаття від окупантів.

Наслідки війни для України. Початок відбудови народного господарства. Соціально-економічні перетворення в західних областях України.

УРСР на міжнародній арені. ООН і Україна.

Українська наука та культура в роки війни.

Тема 12. УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності

Перехід України до мирного будівництва. Відродження народного господарства. Голод 1946–1947 рр. Колективізація в західних областях республіки та її вплив на політичну ситуацію в краї. Загострення політичної боротьби. ОУН-УПА. Репресії та депортація населення західноукраїнських земель.

Суспільно-політичне життя. Культ особи Й.В.Сталіна та його вплив на життя республіки.

Смерть Й. Сталіна. XX з'їзд КПРС. Демократизація суспільно-політичного життя республіки. Економічний розвиток у 50–60-х роках.

Ідеологізація суспільного життя та розвиток науки в другій половині 50-х – першій половині 60-х рр.

Соціально-економічне становище УРСР в другій половині 60-х–наприкінці 80-х років. Пошуки шляхів прискорення розвитку економіки та реформування соціальної сфери. Економічні реформи та причини їх незавершеності. Наростання кризових явищ у соціально-економічному розвитку республіки, країни. Занепад економіки України. Чорнобильська трагедія.

Суспільно-політичне життя республіки. Національна політика в Україні. Русифікація. Політичні репресії 60–70-х років. Українські правозахисники. Українська Гельсінська Спілка.

Культурне життя в Україні в другій половині 60–80-х рр. Нігілістичне ставлення до збереження національної самобутності.

Україна в роки перебудови. Утворення багатопартійної системи. Декларація про державний суверенітет України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. НОВІТНЯ СУЧАСНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 13. Українська держава на шляху незалежного розвитку

Проголошення незалежності України. Формування законодавчих, виконавчих та судових інститутів влади незалежної України.

Політичний розвиток України. Соціально-економічний розвиток української державності. Наука і культура в сучасній Україні. Національне питання в сучасній Україні. Прийняття Конституції України

Україна на міжнародній арені: основні вектори зовнішньої політики. Відмова від статусу ядерної держави та її наслідки.

Українці за кордоном: історія і сучасність. Україна та українська діаспора.

Національно-культурне відродження України на сучасному етапі.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ I. Давня і нова історія України												
<i>Змістовий модуль 1. Давня історія України</i>												
Тема 1. Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій в Україні. Формування держави у східних слов'ян (VI–X ст.)		2	2			2						7
Тема 2. Русь – Україна (IX – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.		2	2			2						7
Тема 3. Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV – перша XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).		2	2			4						7
Тема 4. Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття.		2	2			4		2	2			7
Разом за змістовим		8	8			12		2	2			28

<i>модулем 1</i>												
<i>Змістовий модуль 2. Нова історія України</i>												
Тема 5. Посилення феодально-кріпосницького і національного гніту в Україні у XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією.		2	2			4						7
Тема 6. Україна в період кризи феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.		2	2			4		2				7
Тема 7. Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.		2	2			4						7
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>		6	6			12		2				21
<i>Кількість годин на модуль I:</i>		14	14			24		4	2			49
МОДУЛЬ II. Новітня і новітня сучасна історія України												
<i>Змістовий модуль 3. Новітня історія України</i>												
Тема 8. Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в роки Першої світової війни та Лютневої революції.		2	2			4						7
Тема 9. Українська революція (1917–1921 рр.).		2	2			4		2				7
Тема 10. Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті рр. XX ст.		2	2			4						7

Західноукраїнські землі під владою іноземних держав.											
Тема 11. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 роки).		2	2			4			2		7
Тема 12. УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності.		4	4			4			2		7
Разом за змістовим модулем 3		12	12			20			2	4	35
<i>Змістовий модуль 4. Новітня сучасна історія України</i>											
Тема 13. Українська держава на шляху незалежного розвитку		4	4			4			2		8
Разом за змістовим модулем 4		4	4			4			2	2	8
Кількість годин на модуль II		16	16			24			2	6	43
Усього годин		30	30			48			6	8	92
Модуль III.											
ІНДЗ						12					12
Усього годин	120	30	30			12	48	120	6	8	12

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій в Україні. Формування держави у східних слов'ян (VI–X ст.)	2	
2.	Русь – Україна (IX – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.	2	
3.	Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV – перша XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	2	
4.	Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття.	2	2
5.	Посилення феодально-кріпосницького і національного гніту в Україні у XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією.	2	
6.	Україна в період кризи феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.	2	
7.	Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.	2	
8.	Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в	2	

	роки Першої світової війни та Лютневої революції.		
9.	Українська революція (1917–1921 рр.).	2	
10.	Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті рр. XX ст. Західноукраїнські землі під владою іноземних держав.	2	
11.	Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 роки).	2	2
12.	УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності.	4	2
13.	Українська держава на шляху незалежного розвитку	4	2
Всього:		30	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій в Україні. Формування держави у східних слов'ян (VI–X ст.)	2	7
2.	Русь – Україна (IX – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.	2	7
3.	Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV – перша XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	4	7
4.	Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття.	4	7
5.	Посилення феодально-кріпосницького і національного гніту в Україні у XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією.	4	7
6.	Україна в період кризи феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.	4	7
7.	Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.	4	7
8.	Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в роки Першої світової війни та Лютневої революції.	4	7
9.	Українська революція (1917–1921 рр.).	4	7
10.	Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті рр. XX ст. Західноукраїнські землі під владою іноземних держав.	4	7
11.	Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 роки).	4	7

12.	УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності.	4	7
13.	Українська держава на шляху незалежного розвитку	4	8
Всього:		48	92

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідного чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується у процесі вивчення програмового матеріалу навчального курсу і завершується складанням підсумкового екзамену або заліку. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Мета ІНДЗ – самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу, розвиток самостійної роботи”.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) може бути оформленим у вигляді реферату.

Реферат (від. лат. реферио – доповідати) – короткий виклад (перед аудиторією або в письмовій формі) наукової праці, вчення, змісту книги тощо.

Реферат – це перша з письмових науково-узагальнюючих робіт, яку виконують студенти у ВНЗ. Під терміном «реферат» об’єднані два різних види робіт:

1. Рефератом називають короткий проблемний виклад зміст книги або статті, в яких виокремлюють головні ідеї дослідження.

2. Рефератом також називають короткий виклад наявних у науковій літературі концепцій з обраною науковою проблемою. Саме такий тип реферату і виконують студенти.

Студентський реферат – це найменш самостійний різновид письмової наукової роботи. Виходячи з визначення, він не може містити ніяких елементів новизни. Достатньо грамотно і логічно репрезентувати головні ідеї із заданої теми, які містяться в кількох джерелах, а також згрупувати їх за точками зору.

Підготовка реферату покликана:

- поглибити, систематизувати і закріпити знання з окремої або кількох тем;
- виробити первинні навички здійснення науково-дослідницької роботи;
- розкрити рівень підготовленості студента до самостійної роботи з фаховою літературою, показати вміння орієнтуватися у виборі необхідних джерел для розкриття теми;
- виявити здібності студента робити самостійні висновки і теоретичні узагальнення, а також виявити своє ставлення до проблеми.

Етапи підготовки реферату:

- вибір теми;
- вивчення літератури і розробка плану реферату;
- оформлення реферату;
- захист реферату в аудиторії.

Обсяг: до 15 друкованих сторінок.

Вимоги:

- реферат повинен складатися з плану, вступу, основної частини, висновків та списку використаної літератури;
- актуальність і оригінальність тематики, науковий і суспільний інтерес, який вона становить;

- для успішного виконання ІНДЗ обов'язковим є використання фахової літератури (публікацій документів, статей, монографій), що має виявити навички студентів до аналітичної роботи та показати їх обізнаність зі здобутками української історичної науки.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Повнота виконання завдань (наявність усіх необхідних структурних елементів)	3
2.	Рівень самостійності виконання	3
3.	Наявність належних висновків та узагальнень	4
4.	Якість оформлення відповідно до вимог	4
5.	Включення до змісту науково-пошукової роботи матеріалів першоджерел	4
6.	Захист	3
	Всього	21

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене викладання лекцій з використанням сучасних інформаційних технологій, наочні методи, метод демонстрацій, інтерактивні методи в процесі обговорення питань семінарських занять (робота в малих групах, семінари-дискусії, мікрофон, мозкова атака та ін.).

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські заняття, а також виконання самостійної роботи. Передбачено поточний, модульний та підсумковий контроль (екзамен). Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: вміння знаходити потрібну інформацію, здатність сприймати почерпнуту з рекомендованої літератури інформацію, формувати й висловлювати власний погляд, застосовувати новозасвоєну термінологію.

Враховуючи те, що питома вага оцінки кожного з видів навчальної роботи студента у підсумковій (загальній) оцінці визначається, виходячи із їх вагомості у теоретичній та практичній підготовці фахівця, структури та змісту навчальної дисципліни, кількість балів розподілено так:

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота			ІНДЗ	ПК	Сума
ЗМ 1-2	ЗМ 3-4	Сам. робота			

Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	см. р.	21	10	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15					
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	24			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D		
60-68	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Історія та культура України: навч. посіб. / Т. В.Кузнець, О.В. Лісовська, О.В. Скус. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський М.М.»), 2017. 175 с.
2. Історія та культура України : навчально-методичний посібник з підготовки до семінарських занять та виконання контрольних робіт для студентів заочного відділення всіх спеціальностей / Т. В. Кузнець, О. В. Лісовська, О. В. Скус, О. І. Джагунова; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: «Візаві», 2019. 180 с.
3. Олійник М. П. Історія України. Україна - суверенна і незалежна держава 1991-2021 рр. Львів: Новий світ-2000, 2021. 273 с.
4. Україна: історія, культура, ментальність. Уклад. О. М. Перепелюк. Умань: Візаві, 2021. 157 с.
5. Світлична В. В. Практикум з історії України. Київ: Каравела, 2019. 341 с.
6. Сабадаш Ю. С. Історія української культури. Київ: Ліра-К, 2021. 229 с.
7. Tetyana Kuznets, Olga Skus. Uman public library on the pages of periodicals at the end of 19th - early 20th century. *SKHID No. 6 (164)* November-December 2019. P. 11–16.

Додаткова

1. Мицик Ю.А., Бажан О.Г. Історія України. К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015. 80 с.
2. Скус О.В., Кузнець Т.В. An Archival and Investigative Case on Hryhoriy Tymofiiiv as a Source on the History of Repressions during the 1930 s. (Політичний терор проти українських освітян за архівно-слідчою справою Григорія Степановича Тимофіїва). Східноєвропейський історичний вісник / головний редактор В. Ільницький. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск 18. С. 148–155.
3. Скус О. В. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з

- дисципліни «Історія та культура України». Умань: УДПУ, 2022. 17 с.
4. Скус О. В. Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Історія та культура України». Умань: УДПУ, 2022. 93 с.

14. Інформаційні ресурси

В останні роки багато сайтів в Internet дають можливість історикам використовувати інформацію з недоступних у звичному режимі джерел.

Пошук потрібної інформації – основне завдання користувача у WWW. Для його ефективного виконання у Web-просторі існують спеціальні засоби – так звані пошукові системи. Наведемо адреси найбільш популярних пошукових систем:

<http://online.com.ua>;

<http://www.ukrpost.net>;

<http://www.ukr.net>;

<http://www.google.com.ua> (www.google.com.pl);

<http://mail.bigmir.net>;

Найголовніший український академічний історичний сайт <http://www.history.org.ua> – це сайт Інституту історії України Національної академії наук України та його профільного часопису «Український історичний журнал». На сайті можна переглянути архів «УІЖ». Сайт постійно оновлюється.

Окремі книги (М. Грушевського, І. Борщака, О. Субтельного, Н. Полонської-Василенко) та статті з історії України можна переглянути на сайті www.ukrhistory.narod.ru. Важливу бібліографічну інформацію про наукові видання та автореферати можна знайти на сайті Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського НАН України – www.nbuv.gov.ua.

На сайті www.slownyk.org.ua (або на www.franko.lviv.ua) можна прочитати книги Н. Яковенко «Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст.», виданої у 1997 р. та Я. Грицака «Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст.», що побачила світ у 1996 році.

Мають власні сайти і окремі історичні факультети ВНЗ. Так, за адресою <http://www.history.univ.kiev.ua> знаходиться сайт історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. На ньому можна ознайомитися з текстами білорусько-литовських літописів, уривками Галицько-Волинського літопису, короткою хронологією історії України.

На веб-сторінці www.history.univer.kharkov.ua можна прочитати статті з історії Слобожанщини, опубліковані у збірниках наукових праць Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Портал www.litopys.org.ua забезпечить студента первинною інформацією з історії України IX–XIX ст., адже тут він знайде тексти давньоруських та козацьких літописів, а також багатотомну історію України-Русі М. Грушевського, монографій З. Когути, Д. Бовуа та інших авторів.

Сучасну бібліографію та бази даних з історії України розміщено на сайті <http://myslenedrevo.com.ua>.

Історія України в Університеті Короля Данила. URL: <https://clioukraine.blogspot.com/>

Опорний конспект лекцій. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1XIIpNR4HrTVFjOUZmS3VmUkE/view>

<http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України

<http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії

<http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»

<http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАНУ

<http://k-ua.net/> – сайт «Культура України»

http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека

<http://history.franko.lviv.ua/> – історія України

<http://litopys.org.ua/hrushrus/iur.htm> – Грушевський М. «Історія України-Руси»

<http://www.history.vn.ua/> – електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії

Серія фільмів «Історія України». URL: https://ipt.nmu.org.ua/ua/multimedia/navch_video.php

Ютуб-канал «Українська історія». URL: <https://www.youtube.com/channel/UCukOWeCQ4YA1ZGA1i9RPROw>

Ютуб-канал «імені Т.Г. Шевченка». URL: <https://www.youtube.com/channel/UC1Q2MLy0DEswY-1ZheTcYig>